

Ruset valg

TEKST

Bjørnar Olsen

PUBLISERT 1. desember 2016

VED FORRIGE STORTINGSVALG fikk omsider psykisk helse sin naturlige plass på den politiske dagsordenen, en posisjon feltet har beholdt i årene som har fulgt. Inn mot valget 2017 bør vi ha et berettiget håp om at også rusfeltet kan få en lignende posisjon i det politiske ordsiftet. For det ser ut til at de polariserte og fastlåste posisjonene i rusdebatten er i etterlengtet bevegelse.

De fleste virker enige i å flytte ansvaret for oppfølging vekk fra justissektoren, slik helseminister Bent Høie foreslår: «Hjelp, ikke straff, skal være utgangspunktet for å følge opp dem som tas for bruk og besittelse av narkotika» (Dagbladet 5. oktober). Fagfeltet støtter dette: Den destruktive narkotikapolitikken i form av en krig mot narkomane og de svakeste må avsluttes, mener psykolog Jon Siverts (se side 984), mens redaktørene Fiona Godlee og Richard Hurley i tidsskriftet *BJM* ønsker avkriminalisering av narkotikabruk og vektlegging av behandling.

«Vi åpner ikke vinflasken kun
for smaken, men også for rusen»

Men rusbehandling er ikke et medisinsk spørsmål alene. Like mye er det et psykologisk og ikke minst sosialpolitisk anliggende. Det er derfor grunn til å spørre seg om det er helsevesenet, og da ofte sykehusene, som skal ha dette ansvaret. Og hvem skal utøve ettervern, gi familiestøtte og jobboppfølging?

Når vi snakker om «psykisk helse og rus», oppleves det altfor ofte som om «rus»-begrepet blir et kunstig etterslep med manglende innhold. Men ruslidelser og andre psykiske lidelser sameksisterer ofte, noe temaseksjonen om psykisk helse og rus i denne utgaven av *Psykologtidsskriftet* forteller. Det betyr at vi må konkretisere vår forståelse av ruslidelser: Er det en sykdom, en psykisk lidelse eller et atferdsproblem? Svarene vi gir, får følger for tiltakene samfunnet tilbyr.

Rusens attraksjon fortjener også sin plass. Når Sissel Gran i *Morgenbladet* (11. november) skriver om personer som søker rus fremfor å ta imot en hjelpende hånd, er dette en nøktern beskrivelse av hvilke krefter som er i spill når vi snakker om rus, behandling, hjelp, støtte og frie liv. Og kreftene som trekker oss mot rus, er også en korreks til liberalistenes «det må være lov å kose seg med et glass»: Vi åpner ikke vinflasken kun for smaken, men også for rusen. Tilgjengelighetsevangelistene ønsker

sjelden å erkjenne at individuell frihet og glede fort har store kostnader på samfunnsnivå. Det bør de ikke slippe unna med.

Leder i Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon, Jan Gunnar Skoftedal, skrev nylig på sin blogg: «Skal vi slutte å lete etter *en* ruspolitisk sannhet? Forskning viser nettopp at det ikke finnes *en* sannhet i ruspolitikken.» I et felt der man så langt har vel så mange skivebom som treff, er det all mulig grunn til ydmykt å la ulike sannheter få sameksistere mens de politiske valgene utformes.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 53, nummer 12, 2016, side 973

TEKST

Bjørnar Olsen, Sjefredaktør